

II. Defensio intelligitur: 1. in concione proponere; 2. alias pertinaciter asserere; 3. in publica deputatione eam defendere, etsi *ut probabilem tantum*, non ut certam. — In altera thesi sufficit simplex assertio.

III. Doctrina, cujus defensio vel assertio hanc excommunicationem secum trahit, est:

- 1) necesse non esse, *confiteri* eum, qui peccati mortalis sibi conscius sit, ante sumptionem Eucharistiae, quamquam copia confessarii adsit;
- 2) parentibus inesse potestatem, matrimonia filiorum rata irritave facere;
- 3) matrimonia clandestina, etsi Ecclesia ea irrita non fecerit, aut per se irrita esse, aut ab alia potestate esse irrita.

§ 12.

986 Excommunicationes, quae jure universali vigent ex causa universali, hucusque enumeratae sunt. Bulla „*Apostolicae Sedis*“ insuper addit:

„Quae vero censurae seu excommunicationis seu suspensionis seu interdicti Nostris aut Praedecessorum Nostrorum Constitutionibus aut sacris canonibus praeter eas, quas recensuimus, latae sunt atque hactenus in suo vigore perstiterunt, seu pro Romani Pontificis electione, seu pro interno regimine quorumcunque ordinum et institutorum regularium, necnon quorumcunque collegiorum, congregationum, coetuum locorumque piorum, cujuscunque nominis aut generis sint, eas omnes firmas esse et in suo robore permanere volumus et declaramus.“

I. Quae de electione S. Pontificis statuuntur, nostrum non interest explicare. Videri haec possunt apud Thesaur. *de poenis eccles.* ad vocem „*Conclave*“ et alibi apud Canonistas hac de re agentes.

II. De interno regimine cujuslibet ordinis et instituti etc., quae statuta sint, sui quisque ordinis, instituti etc. leges, Constitutiones RR. PP. consulat. — Quaedam ex iis, quae omnes ordines spectant Ballerini in edit. Gury in fine tom. II n. 979 recenset: „*Simplicem excommunicationem*“ incurrunt:

1. qui temere habitum religionis suae dimittunt — etsi non fit animo apostatandi; nam excommunicatio statuitur, „*ut periculosa religiosis evangelii materia subtrahatur*“: v. Decretal. in 6to l. 3 tit. 24 cap. 2 „*Ut periculosa*“.

2. Monachi, aut regulares canonici ad curias Principum sese conferre praesumentes, ut suis praelatis aut monasteriis damnum inferant: v. Clementin. l. 3 tit. 10 cap. 1 § „*Quia vero*“.

3. Monachi intra septa monasteriorum sine licentia abbatum suorum arma tenentes. Clem. *ibid.*

987 Excommunicationem *Rom. Pontifici reservatam* incurrunt:

1. Superiores, qui quosvis religiosos, etiam non subditos, haeresi infectos, aut de haeresi suspectos non denuntiant: Paul V. „*Rom. Pontifex*“, Alex. VII. „*Licet alias*“.

2. Superiores, qui in causis ad S. Officium spectantibus sese utcumque intromittere audeant. *Ibid.*

3. Superiores, qui subditos suos ad S. Officium recurrere volentes, quoquo modo avertant, retrahant, dissuadeant. *Ibid.*

4. Religiosi etiam subditi, si non denuntiant confratres vel etiam Superiores ejusdem ordinis, quos noverint esse de fide quomodolibet, etiam leviter, suspectos. (NB. Id intellige de *gravi crimine*, quod secundum Canones reum reddat leviter suspectum de haeresi.) *Ibid.*

5. Quicumque religiosi, retrahentes aut retardantes a denuntiando sub quolibet praetextu, sive fraternae correctionis sive alio, eos qui a se petunt consilium. *Ibid.*

Ab enumerandis excommunicationibus ferendae sententiae a jure statutis prorsus abstinemus: eorum est illas nosse, qui tandem eas ferre debent.

Caput V. seu Series V.

Suspensiones latae sententiae.

Igitur incurrunt:

A. Suspensionem a beneficiis (ad beneplacitum S. Sedis) — Ex 988 supra dictis cap. III non est censura veri nominis:

I. Capitula, conventus, alique omnes (i. e. etiam singuli, si qui singuli rei sunt), qui recipiant praelatum, a S. Sede tali ecclesiae vel monasterio praefectum, antequam exhibuerit literas Apostolicas suae promotionis. („*Apost. Sedis*“ Art. I.)

B. Suspensionem a collat. Ordinum.

989

a) *Per triennium* (reservatur R. Pontifici).

II. Qui confert ordines (intellige majores, ad quos solos in rigore titulus sustentationis requiritur: cf. supra de ordine n. 603) absque titulo beneficii vel patrimonii et simul cum pacto, ne ordinatus petat alimenta. („*Apost. Sedis*“ Art. II.)

NB. Alias, si ‚collatio ordinum‘ dicitur, neque aliunde patet restrictio, intelliguntur etiam ordines minores, imo ipsa tonsura.

b) *Per annum* (R. Pontifici reservatur).

III. Qui ordinat alienum subditum sine literis dimissorialibus, etiam sub praetextu beneficii statim conferendi, aut beneficii non sufficientis jam collati. („*Apost. Sedis*“ Art. III.)

Textus Bullae „*Apost. Sedis*“: Art. I. „Suspensionem ipso facto incurrunt a suorum beneficiorum perceptione ad beneplacitum S. Sedis Capitula et conventus ecclesiarum et monasteriorum, alique omnes, qui ad illarum seu illorum regimen et administrationem recipiunt Episcopos aliosve praelatos de praedictis ecclesiis seu monasteriis apud eandem S. Sedem quovis modo provisos, antequam ipsi exhibuerint literas Apostolicas de sua promotione.“

Art. II. „Suspensionem per triennium a collatione ordinum ipso jure incurrunt aliquem ordinantes absque titulo beneficii vel patrimonii, cum pacto, ut ordinatus non petat ab ipsis alimenta.“

Art. III. „Suspensionem per annum ab ordinum administratione ipso jure incurrunt ordinantes alienum subditum etiam sub praetextu beneficii statim conferendi, aut jam collati, sed minime sufficientis, absque ejus Episcopi literis dimissorialibus, vel etiam subditum proprium, qui alibi tanto tempore moratus sit, ut canonicum impedimentum ibi contrahere potuerit, absque Ordinarii ejus loci literis testimonialibus.“

Subditus esse aliquis potest ratione originis, domicilii, beneficii, familiaritatis: de quo vide *Sacram. Ordinis*.

IV. Qui ordinat proprium subditum tanto tempore alibi commoratum, ut impedimentum canonicum contrahere potuerit, sine literis testimonialibus Ordinarii illius loci. (Intellige commorationem fere per annum, vel, si vis, per tale tempus, propter quod in casu matrimonii testimonium *statûs liberi* requiritur.)

V. Conferens ordines sacros religioso *non solemniter* professo sine titulo beneficii¹ aut patrimonii, nisi habetur legitimum privilegium. („*Apost. Sedis*“ Art. IV.)

990 C. Suspensionem *ab usu Pontificalium*.

a) *Indefinite* (speciali modo Romano Pontifici reservatam).

VI. Illi, qui, Episcopali characterе insigniti, dioecesis vacantis administrationem a Vicario Capitulari transferunt (aut ad id *cooperantur*) in eum, qui electus est aut praesentatus ad episcopalem illam sedem.

Vide hîc cap. I § 13.

VII. Episcopi, qui in aliena dioecesi sine licentia expressa Pontificalia exercent, aut in personas illius loci Ordinario non subjectas (Trid. sess. 6 c. 5 *de ref.*): — non est specialiter reservata; — nota, facile posse etiam tum incurri suspensionem n. III.

b) *Per annum* (reserv. R. Pontifici simpliciter).

VIII. Qui illegitime ordinant clericos in Urbe Roma commorantes (cf. *infra* de suspensione „*ab ordine suscepto*“).

Art. IV. „Suspensionem per annum a collatione ordinum ipso jure incurrit, qui excepto casu legitimi privilegii, ordinem sacrum contulerit absque titulo beneficii vel patrimonii clerico in aliqua congregatione viventi, in qua solemnis professio non emittitur, vel etiam religioso nondum professo.“

Art. V. „Suspensionem perpetuam ab exercitio ordinum ipso jure incurrit religiosi ejecti, extra religionem degentes.“

Art. VI. „Suspensionem ab ordine suscepto ipso jure incurrit, qui eundem ordinem recipere praesumpserint ab excommunicato, vel suspensio, vel interdicto nominatim denunciatis, aut ab haeretico vel schismatico notorio: eum vero, qui bona fide a quopiam eorum est ordinatus, exercitium non habere ordinis sic suscepti, donec dispensetur, declaramus.“

Art. VII. „Clerici saeculares exteri ultra quatuor menses in Urbe commorantes ordinati ab alio quam ab ipso suo Ordinario absque licentia Card. Urbis Vicarii, vel absque praevio examine coram eodem peracto, vel etiam a proprio Ordinario, posteaquam in praedicto examine rejecti fuerint; necnon clerici pertinentes ad aliquem e sex Episcopatibus suburbicariis, si ordinentur extra suam dioecesim, dimissorialibus sui Ordinarii ad alium directis, quam ad Card. Urbis Vicarium; vel non praemissis ante ordinem sacrum suscipiendum exercitiis spiritualibus per decem dies in domo urbana sacerdotum a Missione nuncupatorum, suspensionem ab ordinibus sic susceptis ad beneplacitum S. Sedis ipso jure incurrit; Episcopi vero ordinantes ab usu Pontificalium per annum.“

¹ Scite notat Comment. Re a t., peccare quidem graviter eum, qui ordinet, et qui ordinatur non solum quando titulus *nullus* sit aut titulus, ex quo *jus nullum* oriatur, sed etiam quando titulus sit insufficiens, fiduciarius, injustus, restitutioni aut resolutioni obnoxius: verum censuram hanc (n. V.) non incurri, modo *aliquod jus*, etsi non sufficiens, aut non plenum, aut non perpetuum, in ordinandum seu ordinatum transeat.

IX. Episcopi *titulares*, qui alicui sine sui praelati expresso consensu aut sine literis dimissorialibus ordinem vel etiam tonsuram tantum conferunt, etsi fit titulo familiaritatis. (Trid. sess. 14 c. 2 *de ref.*)

D. Suspensionem *ab exercitio ordinum* (in perpetuum, — R. Pontifici⁹⁹¹ reservatur).

X. Religiosi ejecti extra religionem degentes. („*Apost. Sedis*“ Art. V.)

NB. 1. Quamquam dicitur „*in perpetuum*“, tamen quum *propter mutatam conditionem* desinere possit, *veri nominis censura videtur esse*. — Qui autem non ejectus, sed *dimissus* est, non est sensu proprio *suspensus*; attamen ut celebrare atque sacerdotales functiones exercere possit, Episcopi licentiâ indiget.

NB. 2. Ut suspensionis *censura* incurrat, debet religiosus juste esse ejectus, i. e. ex justa causa, et servata forma justa seu legitima.

E. Suspensionem *ab ordine suscepto* (i. e. cum tali peccato suscepto¹) (reservatur R. Pontifici, nisi aliud notetur, *indefinite*).

XI. Qui ordinem suscipere praesumpsit (qui enim bona fide ita egit, dispensationem ab Episcopo habere potest tamquam ab irregularitate) ab excommunicato, suspensio, interdicto *nominatim denunciatis*, aut a notorio haeretico vel schismatico. („*Apost. Sedis*“ Art. VI.)

XII. Clerici saeculares extranei Romae commorantes et

XIII. Clerici saeculares Romani: nisi hi utrique observant normam desumendam ex Art. VII. „*Apost. Sedis*“ quoad ordines suscipiendos (n. XII et XIII statuitur „*ad beneplacitum S. Sedis*“).

XIV. Ordinati per saltum. (Trid. sess. 23 c. 24 *de ref.*)

(Episcopus tum tantum ex se dispensare potest a n. XIV, quando ordinatus aut non ministravit in illo ordine, aut si delictum occultum est.)

XV. (*Ad beneplacitum proprii Ordinarii*.) Ordinati ab Episcopo non proprio sine literis dimissorialibus, vel respective testimonialibus. (Trid. sess. 23 c. 8 *de ref.*)

XVI. (*Ad beneplacitum proprii Ordinarii*.) Ordinati in aliena dioecesi aut in loco exempto sine licentia Ordinarii loci; et ii, qui sine licentia ordinantur ab Episcopo titulari. (Trid. sess. 6 c. 5 et sess. 14 c. 2.)

Ex Trid. sess. 23 cap. 14 *de ref.*: „Cum promotis per saltum, si non ministraverint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.“

Sess. 23 cap. 8 *de ref.*: „Nemo ordinetur ab Episcopo non proprio, nisi ejus probitas ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur. Si secus fiat, ordinans a collatione ordinum per annum et ordinatus a susceptorum ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.“

Sess. 6 cap. 5 *de ref.*: „Nulli Episcopo liceat cujusvis privilegii praetextu Pontificalia in alterius dioecesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia et in personas eidem Ordinario subjectas tantum. Si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium et sic ordinati ab executione ordinum sint ipso jure suspensi.“

¹ Haec suspensio „*ab ordine suscepto*“ solummodo in casibus XI. et XIV. *censura* est: in aliis casibus sub n. XII. XIII. XV. XVI. XVII. non est proprie censura secundum probabilem interpretationem (v. cap. III, § 1 supra), quum feratur „*ad beneplacitum* vel S. Sedis (n. XII. et XIII.) vel Ordinarii“ (n. XV. XVI. XVII.): quare ejus violatio irregularitatem non infert.

XVII. (*Ad benepl. futuri Ordinarii.*) Qui suscipiunt ordinem sacrum cum literis dimissorialibus *illegitime* concessis, sede vacante. (Trid. sess. 7 c. 10 et sess. 23 c. 10 *de ref.*)

993 F. Suspensionem *ab officio et beneficio seu totalem* incurrunt;
a) *per annum* (reservatur, si publica est, R. Pontifici, alioquin Ordinario).

XVIII. Qui *concedunt* illegitime literas dimissoriales, sede vacante (communiter si infra annum concedunt). (Trid. sess. 23 c. 10 *de ref.*)

b) (*Ad beneplacitum Ordinarii ejus, cujus jus laeditur.*)

XIX. Qui sine parochi proprii licentia sponso matrimonio jungunt, aut benedicunt. (Trid. sess. 24 c. 1 *de ref. matr.*)

Nota 1) Haec suspensio non valet, ubi Trid. lex de clandestinitate promulgata nunquam est.

2) Suspensio fertur in omnes sacerdotes, sive parochos alienos, sive alios sacerdotes tum saeculares, tum regulares: in ejus absolute ipsi etiam regulares exempti subjacent jurisdictioni Episcopi.

XX. (*Indefinite et ex subjecta materia reservata:*) Episcopus, si quis crimine concubinatús reus a synodo provinciali admonitus non respiscat. (Trid. sess. 25 c. 14 *de ref.*)

Sess. 14 cap. 2 *de ref.*: „Nemo Episcoporum, qui titulares vocantur, etiam si in loco nullius dioecesis etiam exempto, aut aliquo monasterio cujusvis ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cujusvis privilegii sibi de promovendo quoscunque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam praetextu familiaritatis, continuae commensalitatís suae, absque sui proprii praelati expresso consensu aut literis dimissoriis ad aliquos sacros aut minores ordines vel primam tonsuram promovere seu ordinare valeat. Contra faciens exercitio Pontificalium per annum, taliter vero promotus ab executione ordinum sic susceptorum, donec suo praelato visum fuerit, ipso jure sint suspensi.“

Sess. 7 cap. 10 *de ref.*: „Non liceat Capitulis sede vacante infra annum a die vacationis ordinandi licentiam aut literas dimissorias, seu reverendas, ut aliqui vocant, tam ex juris communis dispositione, quam etiam cujusvis privilegii aut consuetudinis vigore alicui, qui beneficii ecclesiastici recepti seu recipiendi auctatus non fuerit, concedere. Si secus fiat, Capitulum contraveniens ecclesiastico subjaceat interdicto, et sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali, praesertim in criminalibus gaudeant. In majoribus vero ab executione ordinum ad beneplacitum futuri praelati sint ipso jure suspensi.“

Sess. 23 cap. 10 *de ref.*: „Poenam quoque impositam iis, qui . . . a Capitulo, episcopali sede vacante, literas dimissorias impetrant (v. supra sess. 7 cap. 10) ad illos, qui easdem literas non a Capitulo, sed ab aliis quibusvis in jurisdictione Episcopi loco Capituli sede vacante succedentibus obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti ab officio et beneficio per annum sint ipso jure suspensi.“

Sess. 24 cap. 1 *de ref. matr.*: „ . . . Quod si quis parochus vel alius sacerdos, sive regularis sive saecularis sit, etiam si id sibi ex privilegio vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiae sponso sine illorum parochi licentia matrimonio conjungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso jure tandiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absolvatur.“

Sess. 25 cap. 14 *de ref.*: „Episcopi quoque, quod absit, si ab hujusmodi crimine (concubinatús) non abstinerint, et, a synodo provinciali admoniti, se non emendaverint, ipso facto sint suspensi.“

Caput VI. seu Series VI.

Interdicta latae sententiae incurrunt:

A. Interdictum totale.

I. (*Interdictum speciali modo R. Pontifici reservatum, idque totale generale,*⁹⁹⁴ *personale, indefinite:*) Collegia, Universitates, Capitula quaecunque appellantis ab ordinationibus seu mandatis R. Pontif. ad Concilium generale futurum. (Cf. c. I. § 4, ubi vides, singulos, qui rei sunt, incurrere etiam excommunicationem: interdictum vero afficit etiam *innocentes*, qui membra sunt collegii etc. secundum regulas de interdicto.)

II. (*Interdictum totale ejusdem speciei, sed non speciali modo reserv.*)

Capitulum infra annum a vacatione sedis concedens literas dimissorias de ordine suscipiendo praeter casus a jure exceptos. (Trid. supra sess. 7 c. 10 *de ref.*)

B. Interdictum ab ingressu ecclesiae.

995

a) *specialiter R. Pontifici reservatum* (cf. cap. I § 13).

III. Ii, qui, episcopali caractere insigniti, suspensionem (n. VI) incurrunt propter dioecesis administrationem translata in eum, qui electus aut praesentatus est ad illam sedem episcopalem (*specialiter R. Pontifici reserv.*): v. c. I § 13.

IV. b) (*Reservatum ei, cujus sententia lata est:*)

Qui aut 1) celebrant divina in ecclesiis seu locis interdictis, aut 2) ibi divina celebrari faciunt (sive qui *auctores sunt*, mandando, jubendo, cogendo).

aut 3) ad divina admittunt *nominatim excommunicatos*.

NB. 1. Divina intelliguntur: officia divina, sacramenta, ecclesiastica sepultura.

NB. 2. Quid vero per interdictum „ab ingressu ecclesiae“ intelligatur, v. *de interdicto in genere* n. 912.

NB. 3. Hoc interdictum inter censuras proprie numerari debere ex eo colligitur, quod non statuitur „*ad arbitrium Superioris*“, sed „*donec competenter satisfecerint ad arbitrium Superioris*“; quare, cessante per debitam satisfactionem contumacia, reus absolute donandus est.

V. c) (*Ex re subjecta ad S. Sedem recurri debet:*)

Metropolitanus, aut in ejus defectu antiquior suffraganeus Episcopus, qui non denuntiat infra tres menses Episcopum non residentem, si ultra secundum semestre illegitime abesse pergat. (Trid. sess. 6 c. 1 *de ref.*)

Subjicio textum Bullae „*Apostolicae Sedis*“ et Conc. Trid.

Art. I. „Interdictum R. Pontifici speciali modo reservatum ipso jure incurrunt universitates, collegia et capitula, quocunque nomine nuncupantur, ab ordinationibus seu mandatis ejusdem R. Pontificis pro tempore existentis ad universale futurum Concilium appellantis.“

Art. II. „Scienter celebrantes vel celebrari facientes divina in locis ab Ordinario vel delegato iudice, vel a jure¹ interdictis, aut nominatim excommunicatos

¹ Loca a jure interdicta intellige „*hypothetice interdicta*“. Nimirum quando Episcopus *civitatem* vel similia loca generaliter interdicat, ipsum jus interdicat *loca exempta* in ambitu loci generaliter interdicti forte existentia.

ad divina officia, seu ecclesiastica sacramenta, vel ecclesiasticam sepulturam admittentes interdictum ab ingressu ecclesiae ipso jure incurrunt, donec ad arbitrium ejus, cujus sententiam contempserunt, competenter satisfecerint.“

Trid. sess. 7 cap. 10 v. supra pag. 704.

Trid. sess. 6 cap. 1 de ref.: „Crescente vero contumacia (Episcopi, qui ultra secundum semestre non resederit), ut severiori ss. canonum censurae subjiciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum vero absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub poena interdicti ingressus ecclesiae eo ipso incurrenda, infra tres menses per literas seu nuntium R. Pontifici denuntiare tenetur.“

Appendicis loco subnectimus brevem indicem omnium censurarum latae sententiae.

996

I. Excommunicationes speciali modo

R. Pontifici reservatas incurrunt:

1. Apostatae et haeretici, et omnes fautores.
2. Qui libros specialiter prohibitos (duplicis generis) legunt, retinent, imprimunt, defendunt.
3. Schismatici et qui recedunt ab obedientia R. Pontificis.
4. Appellantes ab ordinationibus Papae ad futurum univers. concilium eorumque adjutores.
5. Qui vim inferunt Cardinalibus, Episcopis, Apostolicis Legatis et Nuntiis, et varii complices.
6. Qui jurisdictionem eccles. impediunt, qui ad id recurrunt ad tribunal laicale, et complices.
7. Qui cogunt judices laicos ad judicandas personas ecclesiast., et qui leges vel decreta ferunt contra jura et libertatem Ecclesiae.
8. Qui impedire conantur literas Apostolicas per laicam potestatem, cum variis complices.
9. Qui falsificationem faciunt in literis Apostolicis vel earum publicatione: (de quo cf. n. 998, 3).
10. Absolventes complicem.
11. Usurpantes vel sequestrantes jurisdictionem vel bona, quae ad personas ecclesiasticas ratione ecclesiae vel beneficii pertinent.
12. Laedentes jura vel bona Ecclesiae Romanae vel supremam ejus jurisdictionem, cum complices.
13. Eligentes eum ut Vicarium Capitularem, qui electus aut praesentatus jam est ad ipsam sedem Episcopalem, cum complices.

Si ad quaedam genera casus I. ser. revocare volumus, gravissima et speciali poena haec puniuntur:

(a) Crimina, quae ad haeresim vel schisma spectant; (laesio Ecclesiae in suo fundamento et essentiali vinculo.) (1—4.)

(b) Laesio Eccl. in suis membris principibus. (5.)

(c) Laesio Ecclesiae in potestatis usu, et independentia. (6—9, et 13.)

(d) Laesio Ecclesiae in principalioribus rebus ecclesiasticis. (11 et 12.)

(e) Complicis absolutio. (v. n. 10.)

II. Excommunicationes ordinario modo

R. Pontifici reservatas incurrunt:

1. Docentes vel defendentes theses sub excommunicatione damnatas, aut praxim damnatam inquirendi nomen complices.
2. Injicientes in clericos vel religiosos manus violentas, suadente diabolo.
3. Duellantes, vel provocantes vel acceptantes, cum omnibus duelli complices: permittentes, non impediens, ex industria spectantes.
4. Sectae massonicae vel simili nomen dantes, cum fautoribus; et non denuntiantes occultos coryphaeos.
5. Immunitatem ecclesiastici asyli ausu temerario violantes aut violari jubentes.
6. Violantes clausuram monialium sc.: tum ob egressum moniales; tum ob ingressum et extranei ingredienti utriusque sexus, et qui eos admittunt, sive moniales sive alii.
7. Violantes clausuram religiosorum per ingressum (mulieres et qui eas admittunt).
8. Simoniae realis in beneficiis quibuslibet rei, cum complices.
9. Simoniae confidentialis rei in beneficiis quibuslibet.
10. Simoniae realis rei ob ingressum in religionem.
11. Quaestum facientes ex gratiis vel facultatibus spiritualibus (tantum qui sunt Episcopis inferiores).
12. Mercaturam exercentes cum stipendiis Misarum.
13. Suadentes vel quomodolibet tractantes de alienatione seu infeudatione locorum ad Romanam Ecclesiam pertinentium.
14. Religiosi administrantes eis, qui ad familiam non pertinent, Viaticum vel Extremam Unctionem sine licentia parochi extra casum necessitatis.
15. Extrahentes e catacumbis absque legitima venia reliquias, cum complices.
16. Communicantes in crimine criminoso cum excommunicato nominatim a Papa.
17. Clerici scienter et sponte recipientes ejusmodi excommunicatum in divinis.
18. Absolventes sine debita facultate in casibus I. seriei.
19. Usurpatores et retentores quorumlibet bonorum ecclesiasticorum vel loci pii. (Trid.)

Praecipuae igitur, quae in⁹⁹⁷ praxi facilius occurrere possunt:

Percussio clerici. (2.)

Duellum. (3.)

Secta Massonica. (4.)

Violatio clausurae. (6 et 7.)

Simoniam diversi generis. (8—12.)

Usurpatio bonorum ecclesiasticorum. (19.)

Insuper nota ea, quae regulares vel clericos spectant:

a) regulares in causa Viatici et Extr. Unctionis. (14.)

b) clerici notorie excommunicatos admittentes. (17.)

c) absolventes sine debita facultate. (18.)

998

III. Excommunicationes Papales

Ordinario reservatas

incurrunt:

1. Matrimonium contrahere attentantes cum violatione voti solemnem castitatis sive ordinis sacri sive religiosae professionis (ipsi et compartes).
2. Procurantes abortum, effectu secuto.
3. Qui aliquid committunt, vel participant in crimine falsarii litterarum Apostolicarum, (quod nondum punitum invenitur in n. 9 I^{ae} seriei v. cap. I § 9).

999

IV. Excommunicationes

non, seu nemini reservatas

incurrunt:

1. Mandantes vel cogentes ad sepulturam ecclesiasticam impertendam haereticis notoriis, aut nominatim excommunicatis vel interdictis.
2. Laedentes seu Inquisitionem seu alios ejus causa, et complices.
3. Alienantes vel recipientes bona ecclesiastica sine beneplacito Rom. Pontificis (qui non comprehensi jam sunt poena graviore), quamquam bona illa jure administrant.
4. Non denuntiantes infra mensem casum sollicitationis secum factae vel turpem tractatum in circumstantiis ad confessionem spectantibus.
5. Qui libros de S. Scriptura tractantes sine approbatione Ordinarii imprimunt vel imprimi faciunt.
6. Raptores mulierum, et complices.
7. Domini temporales et magistratus violantes libertatem in contrahendo matrimonio.
8. Quicumque cogunt mulierem ad ingressum in monasterium, ad habitum, ad professionem, et varii complices; aut qui ejus professionem impediunt.
9. Magistratus ad instantiam Episcopi non juvantes in causa clausurae monialium.
10. Asserentes, matrimonia clandestina invalida esse sine interventu legis ecclesiasticae; defendentes, ante sumptionem Eucharistiae non requiri extra casum necessitatis et defectus confessarii confessionem peccati mortalis (nisi ea docentes, circumstantiis spectatis, graviores haereticorum poenas incurrunt).
11. Missionarii sive saeculares sive regulares mercaturam agentes in Indiis, China, Japonia, universa America; atque Superiores regularium, qui reos non remonent.
12. Praeterea in vigore suo permanent omnes censurae circa 1) electionem Rom. Pontificis, 2) internum regimen cujusque ordinis, congregationis, loci pii.

V. Praecipuae Suspensiones (magis minusve restrictae).¹⁰⁰⁰

1. In ordinantes, si sine titulo aut vero aut aequivalenti; si alieno subdito, vel proprio diutius absentem, sine literis alterius Ordinarii ordines conferunt; vel si in alieno territorio absque debita facultate Pontificalia exercent.
2. In cooperantes ad transferendam administrationem dioecesis a Capitulari Vicario in eum, qui electus aut praesentatus est ad Episcopatum (si delinquentes Episcopi sunt).
3. In capitulum vel ei succedentes in jurisdictione, si illegitimae conceduntur dimissoriales.
4. In ordinatos: a) per saltum; b) ab eo, qui illegitime ordinat (secundum n. 1 et 3); c) ab Episcopo notorie haeretico vel schismatico, aut nominatim denunciato ut excommunicato vel suspensio vel interdicto.
5. In religiosos ejectos extra religionem degentes.
6. In sacerdotes (sive saeculares sive regulares) contra jus parochi sponso matrimonio jungentes vel benedicentes.

VI. Interdicta.

1. Totale:
 - a) in communitates vel personas morales appellantes a Papa ad¹⁰⁰¹ Concilium generale futurum (est speciali modo R. Pontifici reservatum).
 - b) in capitulum, concedens illegitimas literas dimissoriales.
2. Ab ingressu ecclesiae: incurrunt
 - a) iidem, qui suspensionem (2.) incurrunt (specialiter R. Pontifici reservatum);
 - b) celebrantes vel celebrari facientes divina in locis interdictis;
 - c) ad divina admittentes nominatim excommunicatos;
 - d) Metropolitanus (vel alius Episcopus) non denuntians Episcopos . . . diu non residentes.

Tractatus II.

De Irregularitatibus.

Scriptores, qui hac in re laudari merentur, habes inter alios: Covarruvias, Navarr. (Azpilcueta), Reiffenstuel, Schmalzgrueber, Suarez *de censuris*, Laymann *theol. moral.* l. 1 tr. 5 p. 5, Tamburini *Moralia* tom. I. lib. X. tract. IV., Mazzotta *theol. moral.* tr. VIII. disp. V., Elbel *theol.* p. V. n. 151—285, S. Alphons. l. 7 n. 341—470; ex recentioribus: Phillips *Kirchenrecht* vol. I. § 46—56, Boeninghausen *de irregular.* Monaster. 1863 etc., D'Annibale *Summ. theol. mor.* vol. I. tr. VII.